

Uttalelse fra Byarkitekten

Referanse: GKH/NS

Dato 13. mai 2025

Til:	Byggesakskontoret, Byråd for byutvikling, Byråd for kultur, idrett og friluftsliv
Fra:	Byarkitekten

Rammesøknad for Yrkesskolevegen 18, Charlottenlund kirke

Hva notatet gjelder

Notatet er en uttalelse fra Byarkitekten om rammesøknaden for bygging av ny Charlottenlund kirke i Yrkesskoleveien 18. Prosessen har vært lang, og i 2023 vant arkitektfirmaet Ateljé Ö en åpen arkitektkonkurranse med utkastet "Fiat Lux" blant 177 forslag. I 2024 besluttet Trondheim bystyre å investere i den nye kirken. Etter konkurransen og forhåndskonferansen med Byggesakskontoret har det skjedd store endringer i prosjektet. Eggen arkitekter har kommet med i detaljprosjekteringen, og Hent er ansvarlig søker. Byggesakskontoret har bedt om en uttalelse om prosjektets visuelle kvaliteter. Dette tiltaket er viktig for byen, og uttalelsen sendes også til byråd for byutvikling og byråd for kultur, idrett og friluftsliv.

Perspektiv.

Byarkitektens overordna vurdering

Trondheim skal få en ny kirke, en sjelden mulighet, da det bygges bare én kirke per år i Norge. Den nye kirken skal være mer enn bare et symboltungt sted for trosutøvelse; den skal også være en åpen og sosial møteplass for lokalsamfunnet. Derfor er det veldig positivt at Kirkelig fellesråd i Trondheim arrangerte en åpen konkurranse for å finne det beste, vakreste og mest bærekraftige prosjektet for den nye kirken.

Ateljé Ö sitt vinnerutkast skapte begeistring, med god grunn. Byarkitekten ønsker å trekke fram noen viktige elementer og kvaliteter som har gått tapt i det bearbeidede forslaget som nå er rammesøkt.

Konkurranseforslaget var et sterkt og gjennomarbeidet forslag med tydelige sakrale kvaliteter. Bygningen og hagen var utformet som en helhet, med materialer og former inspirert av klosterarkitektur. Hagen hadde flere rom med ulik funksjon, som skapte gode klimatiske forhold for ulike aktiviteter. Forholdet mellom åpne og lukkede rom bidro til stemning og spenning i prosjektet. Prosjektet ville fungere godt gjennom alle faser av bydelens utvikling. Forslaget hadde også et tydelig miljøfokus, med bærekraftige løsninger som gjenbruk av materialer. Fasaden i ombrukstegl gav bygningen et tidløst preg, og viste kirkens kontinuitet, der fortid og framtid møtes. Bygningen markerte seg i landskapet som en velkomponert helhet, med et klart hierarki mellom de ulike funksjonene hvor kirkerommet sto frem det viktigste rommet i anlegget med en vakker inngangsfasade.

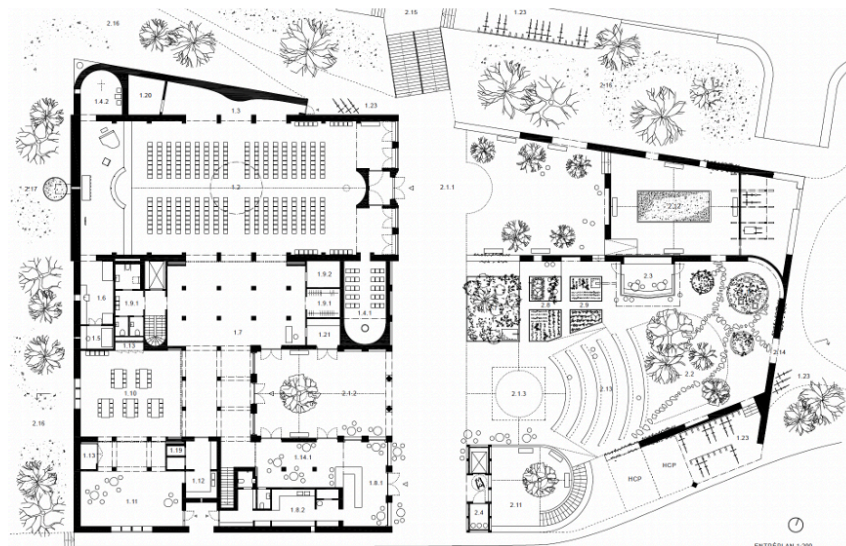

Konkurranseforslaget, fase 2. Kirkerommets inngangsfasade og atriet ved menighetsdelen.

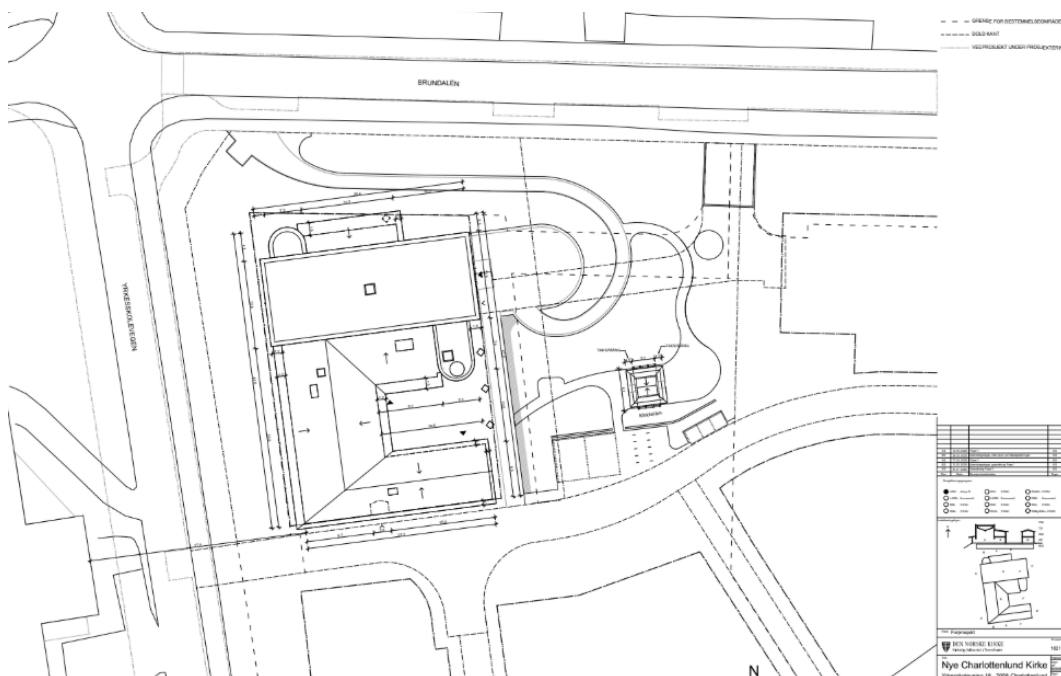
Byarkitekten mener at flere viktige kvaliteter har blitt tapt i bearbeidelsen av prosjektet, og at det bør gjøres en ny vurdering av prioriteringene. Helheten i anlegget, sammenhengen mellom bygning og hage, materialbruken og de romlige løsningene både inne og ute er svekket i det nye forslaget. Kirka er ikke lenger det tydeligste volumet i anlegget, og forholdet mellom kirkerommet og menighetssenteret er mindre klart.

Kvalitetene i hagen, som var en av forslagets styrker og et viktig samlingspunkt for menigheten og lokalsamfunnet, er nærmest borte. Hagen har blitt en åpen grønn plass mot bydelen, og Byarkitekten mener at nedprioritering av hageutformingen er et feilgrep. Rammesøknaden prioriterer parkering, som medfører en stor kostnad, fremfor anleggets kvaliteter. Denne prioriteringen virker å være i motsetning til de bærekraftige målene for prosjektet. Det rammesøkte prosjektet er på flere områder vesentlig svekket sammenlignet med konkurranseforslaget og de ambisjonene vi kunne håpe at en ny kirke på Charlottenlund vil kunne innfri.

En internasjonal arkitektkonkurranse med så høy deltagelse der vinneren er kåret enstemmig, vitner om et gjennomarbeidet forslag og et arkitekturverk av særlig høy kvalitet, noe som også er fremhevet av juryen. Dette fordrer respekt og forsiktighet, og at de estetiske vurderingene i større grad legges til grunn for et bearbeidet forslag, til tross for kostnadsutt.

En større helhet: «En rekke selvstendige volumer er bundet sammen på en slik måte at det oppstår en større helhet. Arkitektonisk er det et anlegg som kan minne mer om et kloster enn en klassisk kirke, noe som er et interessant arkitektonisk svar på rombehovene nye kirker skal dekke i dag», står det i [juryuttalelsen i konkurransen](#).

Situasjonsplan rammesøknad.

Byarkitektens vurdering av rammesøknaden

1. Byform og høyder

Kirketomta er i dag et flatt, ubebygget område som brukes midlertidig som parkeringsplass. Nærområdet preges av store, nyere bygninger som Charlottenlund videregående skole og Charlottenlund helse- og velferdssenter, med en grønn avgrensning mot eksisterende boligområder sørøst. I den nye reguleringsplanen legges det opp til videreutvikling av området. Kirka plasseres i tomtas nordvestre hjørne, for å markere inngangen til det nye nabolaget, i tråd med reguleringsplanen. Kirkebygget skal balansere en sterk visuell tilstedeværelse med å fungere som støyskjerm mot veien, samtidig som det skal være åpent og inviterende mot kirkehagen og nabolaget. Til tross for at kirka ligger i utkanten av utbyggingsområdet, er den tenkt som et naturlig samlingspunkt og en viktig møteplass. Terrenget på tomta heves for å fremheve kirka, noe som tydeliggjør høydeforskjellene mot omgivelsene. Dette gjør kirka synlig, skaper grønne skråninger i vest og nord, og muliggjør også en parkeringskjeller med innkjøring fra nord. Byarkitekten mener parkeringskjelleren i seg selv og innkjøringen er uheldig både for utformingen, og ved å være kostnadsdrivende for prosjektet.

2. Arkitektonisk utforming og kvalitet

Bygget består hovedsakelig av to deler, selve kirkerommet og menighetssenteret. Her er prosjektet er betydelig endret etter konkurransen og forhåndskonferansen. Bygget har mistet sin gjenopparbeidete karakter og fremstår nå som to tydelig differensierte hoveddeler, der tidligere avklarte og tydelige formgrep, forbundet med samme materialbruk, ikke lenger er like lesbare. Det essensielle grepet med kirkehagen er svekket, til tross for at dette grepet ble trukket fram som spesielt vellykket av juryen og menigheten.

Kirkebygget: Kirka karakteriseres av en tung, monolitisk struktur med høye, lyse teglfasader. Fasaden består av gjenbrukstegl som skal males lyse, noe som er både materialeeffektivt og muliggjør bruk av ulike typer resirkulert tegl. Valget av tegl og hvitkalking henter inspirasjon fra klassiske kirkebygg og samsvarer med ønsket om en lys og innbydende katedral. Foreslått materialbruk er vellykket på flere måter, både visuelt og med tanke på bærekraft. Kirkas østfasade fremheves av en stor dør i tre og en mindre sekundærinngang i glass. Tilhørende rom som sakristi og kapell har hvelvede vegger av tegl og flate tak. Kirkerommet er relativt smalt og orientert øst-vest, etter tradisjonelle linjer. Lyset skapes av høyt plasserte vindusbånd, og kombinert med et unikt tretak gir dette rommet en særegen atmosfære. Lavere tilbygg på nordsiden, et sidekapell, reduserer skalaen mot Yrkesskoleveien. Forholdet mellom kirkerommet, kapellet og menighetshuset framstår som uforløst, og selve kirkerommet burde få stå fram tydelig som et høyt sakralt rom.

Menighetssenteret: Menighetssenteret har et lettere og enklere uttrykk, med fasade kledd i hvitmalt stående trepanel. Taket varierer i utforming med saltak og pulttak i sink. Første etasje har noen få, store vinduer, mens andre etasje har vindusbånd. Den toetasjes bygningen er formet som en hestesko, og rommer kirkas mer hverdagslige funksjoner: kafé og møte-/samlingslokaler i første etasje, og kontorer, aktivitetsrom for barn/ungdom og lokaler for musikkøving i andre etasje. Hovedinngangen leder inn til et torg med direkte forbindelse til kirkerommet. Menighetssenteret er organisert rundt et indre atrium som åpner mot hagen i øst. Atriumet er byggets samlende punkt, og et intimt rom som knytter sammen de ulike funksjonene.

Fasade mot øst. Rammesøknad.

Fasade mot øst. Konkurransforslag.

Rammesøknaden legger opp til en tydelig todeling mellom kirka og meningsdelen. Hierarkiet mellom kirkebygget og menighetssenteret har blitt svekket, og kvalitetene i materialbruken har blitt redusert. Menighetssenteret har blitt et toetasjes trehus som kan minne om et næringsbygg. Dette synes Byarkitekten er svært uheldig. En reduksjon av antall kvadratmeter i menighetssenteret og høy fokus på materialer og overganger kan virke avbøtende.

Kirkehagen: Kirkehagen, “den grønne katedralen”, er et sentralt element som forbinder kirka med omgivelsene. Hagen er planlagt å være en aktiv og inkluderende del av virksomheten til kirka, med fokus på dyrking og engpreg, med stier i grus som slynger seg mellom, og harde flater og oppholdssoner nærmere kirka og menighetssenteret. Voller mot nord og vest har et grønt preg, med en adkomst for gående fra nord. Klokketårnet er plassert i hagen. En lav mur skjerner for noen få parkeringsplasser for bil og sykkel, og gangveg sørøst. Kirkehagen har fått en mye enklere utforming, og den sterke sammenhengen mellom det grønne og det bygde er tatt vekk, siden konkurranseutkastet og forhåndskonferansen. Disse endringene synes Byarkitekten er svært uheldig da vesentlige kvaliteter forsvinner. Byarkitekten anbefaler at hagen vies stor oppmerksomhet fremover, i tråd med intensjonene tidligere i prosessen.

Klokketårnet: Tårnet er inspirert av tradisjonelle støpuler, og er frittstående tårn kledd i trespiler. Klokketårnet er endret og flyttet siden konkurranseutkastet. I vinnerforslaget var tårnet høyt og slankt, og plassert som en del av menighetssenteret. I rammesøknaden er klokketårnet formet som en tradisjonell støpul, med redskapsbod for dyrking i bunnen, og plassert i kirkehagen i siktlinjen fra atriet. Man kan passere under tårn på vei ut i hagen. Denne plasseringen er i tråd med reguleringsplanen, og det nye tårnet har kvaliteter som virker troverdige og kan fungere godt i hagen. Samtidig var tidligere plassering til kirketårnet mer synlig som en markering av inngangen til en ny bydel og den nye kirka.

Parkeringskjeller: Det hevede terrenget muliggjør en underjordisk parkeringskjeller med cirka 20 plasser under kirkebygget. Innkjøring til parkeringskjelleren er på nordsiden, mot Brundalen og Charlottenlund videregående skole, og man kjører inn under hageanlegget. Innkjøring skal benyttes av fremtidig utbygging. Adgang fra parkeringskjeller til menighetssenteret går via en innendørs heis. Byarkitekten synes parkeringskjelleren er uheldig for prosjektet og at innkjøringen til parkeringskjelleren er uheldig for gaterommet i Brundalen. Det er også lett å forstå at parkeringskjeller er et stort kostnadsdrivende element i prosjektet. Å prioritere parkeringskjeller virker til å ha gått på bekostning av kvaliteter i hageanlegget og bygningen, og vil i stor grad påvirke bruken og opplevelsen av nye Charlottenlund kirke. Bilkjørende kirkegjester kunne i stedet benytte seg parkeringsplassen utenfor Charlottenlund videregående skole.

3. Bymessig sammenheng og byliv

Kirketomta ligger i et område som er under utvikling, men skal bli en integrert del av den overordnede utviklingen, og markere inngangen til det nye nabolaget. Kirka og kirkehagen bør bli et samlingspunkt og en viktig møteplass for nærmiljøet, med kirkehagen som et bindeledd mellom kirka og omgivelsene. Denne kan på sikt bli endel av nærområdets grønne nettverk og kobles til nye gang- og sykkelveier, og planlagt gang- og sykkelbru i nordøst. Det er derfor viktig at man legger kvalitet og omtanke inn i videreutformingen og bygging av anlegget.

Byarkitektens konklusjon

Prosjektet er betydelig endret etter konkurransen og forhåndskonferanse med Byggesakskontoret. Bygget har mistet sin gjenopparbeidete helhetlige karakter og fremstår nå som to separate deler, mens skisserte kvaliteter i hageanlegget er svekket. Det er forståelig at prosjekter utvikler seg for å kunne innfri stramme budsjettammer. Å tegne en kirke er en krevende oppgave, der mange hensyn skal ivaretas, og det er tydelig at økonomien har spilt en stor rolle i bearbeidingen. Samtidig er det viktig å huske den

symbolverdien kirker alltid har spilt: Å være samlingspunkt og viktige tidsvitner som speiler både vår tid og de verdiene og prioriteringene vi som samfunnet har. Derfor bør det tillegges ekstra stor omtanke i arkitektonisk utforming av kirker, som har en viktig symbolsk og visuell rolle i lokalsamfunnet. Byarkitekten foreslår at arkitekturen fra konkurranseforslaget i mye større grad bør være førende i hvordan det ferdige resultatet for Charlottenlund kirke skal være.

Det bør tas nye vurderinger om hvilke kvaliteter som skal prioriteres når vi nå bygger en kirke for de neste tusen årene. Her mener Byarkitekten at det bør undersøkes å kutte parkeringskjelleren for å frigjøre midler til å oppnå høyere arkitektonisk kvalitet, slik at prosjektet oppfyller sin funksjon som et symboltungt anlegg og et fellesskapsbygg for bydelen og byen.

Byarkitekten anbefaler at søker går en ny runde og omarbeider prosjektet slik at det blir mer i tråd med intensjonene vist i vinnerutkastet, i tråd med intensjonen i reguleringsplanen og plan- og bygningslovens § 29-2. Byarkitekten bidrar gjerne i videresamtaler om dette viktige prosjektet.

Nadja Sahbegovic
byarkitekt

Grete Hennissen
arkitekt hos Byarkitekten